

PASCAL
JOHANNES
Selåker WSOY

MURHAAJAN MUISTOLLE

SUOMENTANUT Pekka Marjamäki

VARJO-
MAAILMA
OSA 1

»Koukuttajien kärkijoukkoa.»

— FEMINA

Pascal Engman
Johannes Selåker

MURHAAJAN MUISTOLLE

SUOMENTANUT PEKKA MARJAMÄKI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuteos
Till minne av en mördare

Copyright © 2022 Pascal Engman & Johannes Selåker
First published by Forum, Sweden
Published by arrangement with Nordin Agency AB, Sweden

Suomenkielinen laitos © Pekka Marjamäki ja WSOY 2023
Werner Söderström Osakeyhtiö

ISBN 978-951-0-49292-5
Painettu EU:ssa

Ystävällemme Andersille. Kaipaamme sinua.

ESINÄYTÖS

Stupni Don kylä Bosniassa, lokakuu 1993

KARRELLE PALANEISTA taloista nousi savua. Yhdestä rauniosta työntyí esiin putki, josta ruiskuva vesi oli muodostanut maahan tumman lätäkön. Tomas Wolf pyörähti ympäri ja ajatteli, että vihreään laaksoon kerääntyneet ruotsalaisjoukkojen Sisu-vaunut näyttivät aivan rantaan ajautuneilta jättimäisiltä valailta. Taivas kylän yllä oli harmaiden pilvien peitossa, ja ilma tuntui kylmältä ja kostealta.

Tomas vilkaisi metsän reunaan, kohotti katseensa ja tarkasteli vehreitä kukkuloita, jotka olivat paksun sumun verhoamia.

Ruotsalaiset YK-sotilaat tutkivat raunioituneita rakennuksia, jotka olivat aiemmin olleet ihmisten koteja. Joka ikinen rakennus oli jollakin tavoin vaurioitunut. Missä kaikki asukkaat ovat, Tomas ajatteli. Ovatko he onnistuneet pakenemaan?

Kuului merkkitorven kimeä ääni. Sitten ilmoille kajahteli lisää Sisu-vaunujen tuuttauksia. Tomas tajusi, että kuljettajat yrittivät houkutella esiin mahdollisia eloonjääneitä.

Joku huusi löytäneensä maasta ihmisen leukaluun, ja ruotsalaisten mukana kylään tullut televisioryhmä riensi tutkimaan asiaa.

Tomas siirtyi varovasti kohti läheisen kivirakennuksen avointa, ruskeaa kellarinovea. Hän irrotti vyöllään roikkuvan taskulampun ja astui ovesta sisään. Kellarissa leijui kostean mullan tuoksu. Hän valaisi tilaa lampullaan. Seinillä oli pui-sia hyllyjä, lattialla perunasäkkejä. Hän säpsähti nähdessään nurkassa liikettä. Siellä oli kellanpunainen kissa, joka sähähti vihaisesti ja säntäsi Tomaksen jalkojen lomitse ulos.

Tomas veti pari kertaa helpottuneena henkeä ja jatkoi maakellarin tutkimista. Hän valaisi taskulampullaan sei-niä ja lattiaa, kunnes valokeila paljasti jonkin valkoisen esineen, joka hehkui valaisimen loisteessa. Hän säikähti niin pahoin että lamppu kirposi hänen otteestaan. Tomas kumartui poimimaan lampun lattialta ja suuntasi sen samaan paik-kaan. Valo kohdistui paljaaseen jalkaan. Varpaankynnet oli lakattu punaisiksi. Käsi tärisi, kun hän siirsi valokeilaa ylem-mäs. Kellarinhyllyn edessä makasi selällään kolme kuollutta naista. Vainajat pitivät toisiaan kädestä. Päissä näkyi luodin-reikiä, kurkut oli viilletty auki. Tomas käännähti kannoillaan ja kompuroi ulos. Hän lyyhistyi etuportaal-le istumaan ja jäi haukkomaan koleaa ilmaa. Jonkin matkan päässä kurasohjon keskellä oli litistynyt mustavalkoinen jalkapallo. Sen vieressä lojui pieni lapsen saapas.

– Mitä helvettiä täällä on tehty? hän kuiskasi.

Hän oli nähnyt kuolleita ihmisiä ennenkin. Sekä täällä Bosniassa että Ruotsissa, jossa hän toimi rikosylikonstaape-lina Tukholman poliisin väkivaltayksikössä. Tämä oli kuiten-kin jotain tyystin poikkeuksellista. Asia oli alkanut valjeta hänelle pian sen jälkeen, kun hän oli tullut tähän aavemai-seen kylään, mutta noiden kolmen kuolleen naisen näkemi-nen oli saanut hänet tajuamaan koko karun totuuden – viha oli tuhonnut Stupni Dossa aivan kaiken. Jokainen vihan tielle joutunut ihminen oli pyyhitty pois, eikä kukaan vai-vautuisi etsimään tekijöitä. Missään ei näkynyt hälytysvaloja, sireenit eivät ujeltaneet. Rikospaikkatutkintaa ei tehtäisi. Ei

myöskään ruumiinavauksia. Eikä liioin muita byrokraattisia toimenpiteitä. Sodassa kuolleet ihmiset olivat yksinkertainen tosiseikka, jota kukaan ei kyseenalaistanut. Vainajille kaivettaisiin haudat, heidät pantaisiin viimeiseen lepoon, eikä jäljelle jäisi muuta kuin muistot.

Eräs toinen YK-sotilas kiiruhti Tomaksen luokse ja auttoi hänet jaloilleen. Tomas osoitti kellarin sisäänkäyntiä ja yritti selittää, mitä oli nähnyt. Apuun tullut sotilas oli noin 25-vuotias, hänellä oli heleänsiniset silmät ja lyhyiksi leikatut hiukset. Hän kuunteli Tomaksen selostusta vakavan näköisenä.

Kun Tomas oli puhunut loppuun, mies osoitti toista rauñoitunutta taloa.

– Tuolla on kuollut poika. Korkeintaan kahdeksan tai yhdeksän vanha. Hänet on potkittu kuoliaaksi. Ymmärrätkö? Ruumis on täynnä aikuisten miesten kuraisista saappaista jääneitä jälkiä.

Kun Tomas ei sanonut mitään, mies nyökäytti päätään, taputti häntä nopeasti olalle ja lähti kävelemään kohti Sisuvaunuja. Tomas otti tukea etuportaiden viereisestä kaiteesta, jotta ei lyyhistyisi jälleen kasaan.

Hän yritti koota itsensä. Mielen täyttänyt sumu alkoi hellittää hieman.

Kroaatit olivat aloittaneet hyökkäyksen kylään lauantai-aamuna, tänään oli tiistai. Tomas yritti kuvitella mielessään, mitä kaikkea tällä välin oli tapahtunut. Hän ei kuitenkaan kyennyt siihen.

Haluan kotiin lasteni luokse, hän ajatteli. En halua enää kohdata aseistettuja miehiä, jotka viiltävät Kalašnikoveihinsa lovia merkiksi siitä, montako ihmistä ovat onnistuneet tappamaan.

Tomas putsasi sammalenvihreän univormunsa lahkeita. Hän lähti kävelemään epätasaista sorapolkua pitkin ja harppasi matalan puuaidan yli. Hän tuli villiintyneeseen pihaan,

jossa kasvoi nuupahtaneita, ankean näköisiä hedelmäpuita. Talon ulko-ovi roikkui vinossa yhden saranan varassa. Rakennuksen sisällä oli yhtä kylmää kuin ulkonakin.

– Haloo! Onko täällä ketään?

Pihalla, korkean rojukasan vieressä, oli ruostunut valkoinen Lada. Autosta puuttuivat renkaat, ja runko oli asetettu jonkinlaisen itse kyhätyn pukin päälle.

Tomas kaivoi esiin savukkeen ja sytytti sen kädet täristen. Hän sujautti tupakan huuliensa väliin, asetti kätensä Ladan katolle ja kumartui katsomaan sivuikkunasta sisään.

Harmaan tupakansavun läpi hän näki keltaisen kumi-hansikkaan. Se erottui kaiken harmauden keskellä selvästi kuin kirkas liekki. Hän siirsi katsettaan ja huomasi tuijottavansa ammolleen revähtäneisiin ruskeisiin silmiin. Savuke putosi Tomaksen suupielestä ja sammui maata peittävään kuravelliin. Autossa oleva nainen oli elossa. He katsoivat toisiaan mykkinä parin sekunnin ajan, ennen kuin Tomas siirsi kätensä ovenkahvalle ja avasi oven. Hän kumartui sisälle matkustamoon. Takapenkillä makaava hahmo oli kietonut ylleen käsinkudotun harmaan huovan. Nainen näytti olevan noin 25-vuotias, ja hänellä oli olalle yltävät kiharat, tummanruskeat hiukset. Hänen kehonsa tärisi kylmästä.

– *I'm Tomas. I'm here to help you*, Tomas sanoi pehmeällä äänellä.

Tomaksen liikkeet olivat hitaita, varovaisia. Hän ei halunnut säikäyttää naista, joka seurasi silmät suurina, kun Tomas ojensi kätensä. Ensin nainen ei reagoinut mitenkään, sitten hän riisui hitaasti oikeassa kädessään olevan keltaisen muovihansikkaan, tarttui Tomasta varovasti kädestä ja puristi lempeästi.

– Azra, nainen sanoi.

Hänen kätensä oli pieni ja tuntui kylmältä, ja siitä leyhyi heikko kumin tuoksu.

OSA 1

Maanantai 6. kesäkuuta 1994

1

TOMAS WOLF katsoi vaimoaan Klaraa silmiin. Klara odotti vastausta kysymykseensä. Hornsgatanilta kuului kuorma-auton tuuttaus. Lämmintä alkukesän ilmaa halkova ääni kuulosti inhottavan kimeältä.

– Minne rahat ovat hävinneet? Klara toisti.

Tomas siirsi katseensa sivuun ja tarkasteli pankkikonttoria, josta he olivat hetki sitten astuneet ulos. Sisäänkäynnin vasemmalla puolella olevalle pankkiautomaatille oli kerääntynyt jono ihmisiä. Hänen suutaan kuivasi. Tomas nuolaisi huuliaan, nosti käden kaulalleen ja höllensi solmiota. Tuntui naurettavalta, että hän oli pukeutunut hienoimpiinsa. Ruskeaan irtotakkiin, tummanpunaiseen solmioon ja valkoiseen paitaan, joka oli nyt märkänä hiestä. Hän kaivoi rintataskustaan savukkeen ja työnsi sen huulten väliin. Ennen kuin hän ehti sytyttää tupakan, Klara nappasi sen hänen suustaan, heitti maahan ja survaisi liiskaksi.

– Etkö voi jumalauta vastata?

– Kyllä minä hoidan tämän. Tule, Tomas sanoi.

Tomas tarttui Klaraa lempeästi käsivarresta ja lähti kävelemään kohti autoa, jossa heidän lapsensa Alexander ja Ebba odottivat. Oli kesäloman ensimmäinen päivä. Klara oli aloittanut oman vuosilomansa, ja Tomas oli ottanut päivän vapaaksi, jotta voisi viettää aikaa perheensä kanssa. Taivaansininen Volvo 240 oli pysäköity varjoisaan paikkaan

Swedenborgsgatanille. He ohittivat kahvilan, josta leyhähti vastaleivotun pullan tuoksu. Kahvila oli täynnä valkotukkaisia vanhuksia, jotka istuivat selkä kumarassa pöytiensä ääressä ja söivät leivoksia.

– Kerro totuus, kulta. Lupaam, etten suutu. Oletko antanut rahat veljillesi? Onko sinut vedetty mukaan heidän ongelmiinsa?

Tomas pudisti kevyesti päätään. Häpeä levisi aaltolina läpi ruumiin. Hän ei voisi ikinä kertoa Klaralle totuutta. Se ei vain käynyt päinsä.

– Ei ole.

– Miten me nyt saamme ostettua talon?

– Minähän sanoin, että hoidan asian.

– Miten? Käsiraha on kaksikymmentäviisi tuhatta. Sinä tienaat kaksikymmentäkolme tuhatta kuussa, eikä meillä ole aikaa edes kahta kuukautta. Sitten välittäjä etsii toisen ostajan.

Tomas ei sanonut mitään, otti vain pari askelta kohti autoa ja avasi kuljettajan puoleisen oven. Hän riisui pikkutakkinsa, viikkasi sen kasaan ja asetti takapenkillä Ebban ja Alexanderin väliin.

Takapenkin molemmat sivuikkunat oli kammettu alas, mutta autossa oli läpivedosta huolimatta niin kuuma, että lasten kasvot helottivat punaisina ja kiiltelivät hiestä. Tomas käynnisti auton ja väänsi viilennyksen täysille. Suuttimet alkoivat puhaltaa lämpimän ummehtunutta ilmaa.

– Tuletko kyytiin? hän kysyi Klaralta, joka oli jäänyt jalkakäytävälle seisomaan.

Klara avasi matkustajan puoleisen oven ja asettui istumaan.

Tomas kaasutti matkaan ja liittyi Hornsgatanin aamupäiväliikenteen sekaan. Klara oli kääntänyt katseensa sivuun. Ebba alkoi itkeä kovaan ääneen. Isoveli Alexander, joka oli kuusivuotias, potki kuljettajanpenkin selkänojaa nopeilla, rytmikkäillä liikkeillä.

– Voisitko lopettaa tuon? Tomas pyysi.

Alexander lakkasi potkimasta.

Tomas pysäytti auton liikennevaloihin punaisen bussin taakse. Matkustamoon tulvi mustanharmaata dieselhuurua. Hän irrotti otteensa vaihdetangolta, laski kämmenensä Klaran kädelle ja puristi lempeästi. Tämä veti kätensä irti ja risti käsivarret rinnalleen.

Valot vaihtuivat. Punainen bussi huokaisi raskaasti ennen kuin lähti liikkeelle. Ebba itki edelleen kimeästi. He ajoivat hitaasti Hornsgatania eteenpäin. Matkustamon ilma tuntui painostavalta, ja sitä oli raskas hengittää. Tuntui kuin siitä ei saisi riittävästi happea. Tomas hengitti suun kautta. Hänen sääriään kutitti. Äkkiä heidän eteensä änkesi vihreä Volvo. Tomas jarrutti ja tukahdutti huulilleen nousseen kirouksen. Ringvägenin liikennevaloissa he juutuivat jälleen punaisiin. Tomas tuijotti Volvon ratissa istuvan tyypin niskaa. Alexander alkoi taas potkia etupenkin selkänojaa. Ei yhtä vimmatusti kuin hetki sitten, mutta iskut olivat kovempia, jämäkämpiä. Tomas kurotti pikkutakkinsa takapenkiltä ja nosti sen syliinsä. Hän kuivasi hien kämmenistään, tunnus-teli takin rintataskua toisella kädellään ja löysi savukeaskin.

– Et jumalauta polta autossa, Klara kivahti.

Tomas ei sanonut mitään. Hän kuivasi otsansa paidanhihaan ja työnsi tupakan suuhunsa. Ebba parkui entistä kovempaa. Tomas sytytti Prince-savukkeen, sulki silmänsä ja puhalsi savun ulos nenän kautta. Näkökenttä tuntui väreilevän, sormet olivat puristuneet kouristuksenomaisesti nyrkkiin. Valot olivat vaihtuneet, ja edellä ajavan Volvon takavalot loittonivat ripeästi näkymättömiin. Tomas yritti palauttaa mieleensä, miten jalat piti asettaa polkimille, jotta auto lähtisi liikkeelle. Hän vilkaisi nopeusmittaria lasittunein katsein. Takaa kuului tuuttaus. Ensin ulvoi vain yhden auton äänitorvi, mutta pian sen seurana kajahteli lisää kovaäänisiä tuuttauksia.

Alexander potki selkänöjaa yhä kovemmin.

– Iskä, hei. Mikset sä aja?

Klara katsoi Tomasta.

Alexanderin jalka jysähti jälleen istuimeen.

Minun täytyy päästä pois. Minun on pakko nousta ulos autosta ja mennä jonnekin kauas, muuten kuolen tähän paikkaan.

Tomas työnsi oven auki. Kömpi ulos. Klara kumartui kuljettajan penkin ylle ja huusi hänen nimeään. Tomas jäi seisomaan neuvottomana auton keulan viereen. Vartalo keinui puolelta toiselle ikään kuin häntä olisi huimannut. Näkökenttä oli utuinen. Hän räpäytti silmiään muutaman kerran. Jalkakäytävälle pysähtyneet ohikulkijat seurasivat tilannetta uteliaina. Tomas pyörähti ympäri, käveli tien poikki ja jatkoi Zinkensdammin suuntaan. Vastaantulijoiden kaistaa ajavan kuljettajan piti tehdä äkkijarrutus, jottei olisi törmännyt Tomakseen. Klara huusi taas hänen nimeään, mutta hän ei pysähtynyt eikä vilkuillut taakseen.

2

VERA BERG oli tavannut poikaystävänsä Jonny Möllerin edellisen kerran seitsemän päivää sitten. Jonnysta ei ollut näkynyt jälkeäkään sitten viime sunnuntain, jolloin tämä oli lähtenyt ulos ostamaan olutta.

Jonnyn kuusivuotias poika Sigge istui Malmön Ystads-gatanilla sijaitsevan kolmion keittiönpyödyän ääressä ja tuijotti Veraa.

– Jäänkö mä tänne yksin kun sä muutat pois?

Veran musta matkalaukku seiso i lattialla ikään kuin muurina heidän välillään. Laukku oli konkreettinen osoitus petoksesta, johon Vera pian syyllistyi.

– Enhän minä ikinä jättäisi sinua yksin, poikakulta.

Kahden tunnin päästä Veran oli määrä hypätä autoonsa ja lähteä ajamaan kohti Tukholmaa. Siellä häntä odottivat uusi asunto ja uusi työ Kvällspostenin rikostoimittajana. Kyseessä oli lehden merkittävimpiin kuuluva toimittajan pesti.

Vera nousi tuolistaan ja astahti lähemmäs Siggeä. Hän oli juuri aikeissa silittää pojan päätä, kun tämä nojautui taaksepäin pinnatuolissaan.

– Mä tiedän, että sä aiot lähteä, Sigge sanoi. – Kaikki jättää mut. Ekaksi lähti äiti, sitten isä. Ja nyt sä.

Vera tiesi hyvin, miltä tuntui kun joutui perheensä hylkäämäksi. Siksi hän oli lykännyt lähtöään viikolla. Hän oli odottanut turhaan, että Jonny tulisi takaisin. Perjantaina hänen

uusi pomonsa oli uhannut perua työtarjoituksen, jollei Vera ilmestyisi toimitukseen maanantai-iltapäivään mennessä.

– Iskä tulee varmasti pian, kulta.

Vera ei uskonut siihen itsekään, mutta mitä muutakaan hän voisi sanoa? Sigge oli oikeassa. Pojan isä oli lakannut piittaamasta lapsensa hyvinvoinnista. Siggen äiti puolestaan oli kuollut. Ja Veran oli pakko tarttua tilaisuuteen, jonka Kvällsposten oli hänelle tarjonnut.

– Sä et edes ole mun äiti, Sigge sanoi. – Et sä välitä musta.

Se taas ei ollut totta. Vera oli etsinyt koko viikon Jonnya käsiinsä, ja kun tätä ei ollut löytynyt mistään, hän oli yrittänyt kuumeisesti keksiä jotain muuta ratkaisua. Hän ei missään nimessä halunnut tehdä sitä, minkä tiesi joutuvansa pian tekemään.

– Sinä olet elämäni tärkein pikkulapsi. Tiedän, etten ole äitisi, mutta olet minulle silti kuin oma poika.

Siggen ilme pehmeni, ja hän ojensi kätensä. Tällä kertaa hän antoi Veran silittää takkuisen tukan peittämää päälakeaan. Hän katsoi Veraa vihreät silmät loistaen.

Sekuntia myöhemmin Sigge ponkaisi pystyyn ja juoksi olohuoneeseen. Pian televisiosta kuului *Mio, poikani Mio* -elokuvan tunnusmusiikki.

Vera yritti hillitä sisimmissään kuohuvaa kiukkua.

Millainen hiton hirviö kohtelee omaa lastaan tällä tavalla?

Minun isäni ja äitini, Vera ajatteli. Ja sen Jonny tiesi.

Senkin paskiainen.

Juuri siksi Jonny oli häipynyt. Se oli hänen tapansa hallita Veraa. Jonny oli ainoa, joka tiesi Veran syvimmän salaisuuden. Kaiken sen pahan, mitä oli tapahtunut kaksitoista vuotta sitten. Sen, mitä Vincentille oli oikeasti käynyt. Sen, miksi Veran vanhemmat eivät enää pitäneet häntä omana lapsenaan. Ja nyt Jonny käytti tuota tietoa häntä vastaan.

Jonny tiesi, ettei Vera voisi ikinä jättää Siggeä oman onnensa nojaan.

Veran teki mieli huitaista keittiönkaapin ovi mäsäksi. Silloin Sigge tosin säntäisi paikalle huolissaan siitä, että Veralle oli tapahtunut jotain.

Veran tunsi ajatustensa synkistyvän ja muisteli kaikkia niitä kertoja, jolloin Jonny oli jättänyt tulematta kotiin. Joskus syynä oli ollut se, että poliisi oli pidättänyt hänet. Kerran hän oli mennyt hakemaan Saksasta piriä. Toisella kerralla taas jatkanut pubi-iltaansa ja mennyt bilettämään kolmeksi päiväksi South Side MC:n kerhotiloihin.

Vera kirosi mielessään, ettei ollut nostanut kytkintä jo aiemmin. Silloin hän ei olisi joutunut tähän tilanteeseen. Jonny oli selvästi aavistanut, mitä oli tekeillä. Että Vera oli jättämässä hänet. Niinpä hän oli liuennut maisemista ja luottanut siihen, että Vera jäisi hoitamaan Siggeä, kunnes Jonny tulisi takaisin.

Vera silitti keittiön mäntypöydän kulunutta pintaa. He olivat nussineet pöydällä heti ensimmäisenä tapaamisiltanaan sillä välin kun baari-illan jatkot olivat olleet täydessä käynnissä viereisessä huoneessa. Sen jälkeen Veran pakarat olivat hehkuneet pitkään punaisina. Pöydän karkea pinta oli raapinut ihon lähes vereslihalle. Seksiakti oli ollut yhtä pitkää valtataistelua, jossa kumpikin oli yrittänyt parhaansa mukaan kesyttää toista.

Vera olisi luultavasti jättänyt Jonnyn jo kauan sitten, ellei olisi katsonut olevansa tälle kiitollisuudenvelassa. He olivat olleet yhdessä neljä vuotta, ja kahden ensimmäisen vuoden ajan Jonny oli elättänyt hänet. Tarjonnut hänelle asuinpaikan, kun hän oli menettänyt asuntonsa. Maksanut hänen opintolainansa. Ilman Jonnyn apua Vera ei olisi voinut käydä toimittajakoulua loppuun.

Tuntui kuin Jonnysta olisi olemassa kaksi eri versiota, jotka kävivät jatkuvaa kamppailua siitä, kumpi pääsisi hallitsevaan asemaan. Väärä versio oli valitettavasti ollut niskan päällä viime vuoden ajan.

Veran kännykkä alkoi piristä. Soittaja oli Casper Seger, Veran paras poliisilähde hänen työssään rikostoimittajana.

– Pliis, sano, että Jonny on löytynyt, Vera pyysi. – En yhtään tiedä, mitä minun pitäisi tehdä.

Veraa suututti, mutta hän oli silti huolissaan Jonnysta. Se taas sapetti häntä entisestään. Hän otti pöydältä ruoka-veitsen, iski sen kiinni pöytälevyyn ja seivästi samalla Siggen uimakoulun ilmoittautumislomakkeen. Uimahallin nimi oli Aq-va-kul. Vittu mikä nimi.

– Jonnya ei ole pidätetty, Casper sanoi. – Saatan kuitenkin tietää, missä hän voisi olla. Sain kuulla asiasta yhdeltä kollegalta, jolla on oma tietolähteensä Jonnyn piireissä.

– Kerro lisää.

– Joukko pieniä mc-kerhoja aikoo järjestää yhteisen kokouksen. Ne ovat ilmeisesti liittoutumassa keskenään osoittaakseen voimansa Hells Angelsille. Tarkoituksena on, että kerhot otettaisiin HA-lipun alla toimiviksi tukijengeiksi.

– Sepä mahtavaa. Olen siis juuri tekemässä bänät Helvetin enkelin kanssa. Missä kokous pidetään?

– Se onkin vähän huonompi juttu. Jonny on Saksassa. Jengit aikovat paloitella toimialueensa ja jakaa ne keskenään. Siinä menee hiton pitkään, kun mukana on niin monta kukkoa pöyhistelemässä.

– Vittu.

– Aivan.

– Mitä minun pitäisi tehdä pojan kanssa, Casper?

– Eikö Jonnylla ole ketään läheistä sukulaista, jonka luokse pojan voisi viedä?

– Ei.

– Sitten sinulla on vain kaksi vaihtoehtoa, joista toinen voidaan helposti tulkita lapsen kaappaukseksi. Tiedän, että haluaisit ottaa pojan mukaasi, mutta sitä et voi tehdä. Et niin kauan kuin Jonny on vapaalla jalalla. Joudut pahimmassa tapauksessa vankilaan.

– Tiedän.

Vera päätti puhelun ja meni eteiseen. Lattialla oli hiekkaa. Kenkiä lojui siellä täällä sokin. Nurkassa seisoj liikennekartio, jonka Jonny oli raahannut mukaansa joltakin känni-reissulta. Kartion vieressä oli puhelinpöytä. Vera kaivoi esiin keltaiset sivut, selasi sivuja s-kirjaimen kohdalle, repi irti sosiaalipäivystyksen numeron ja työnsi paperin taskuunsa ennen kuin meni takaisin keittiöön.

Hän ei olisi halunnut tehdä tätä, mutta muutakaan vaihtoehtoa ei ollut. Hän ei voinut jättää Siggeä Jonnyn kaoottisen elämän vangiksi.

Keittiönpöydällä lepäsi keittokirja, jonka kannessa oli kuumasta kattilasta jäänyt pyöreä palojälki. Muisto siltä illalta, jolloin Jonny oli piripäissään antanut Siggen tehdä itsekseen popcornia sillä seurauksella, että öljy oli syttynyt tuleen.

Vera oli tullut kotiin samalla hetkellä, kun liekit olivat nousseet kattilasta.

Veran mielessä häilähti muistikuvia viimeisestä kama-lasta vuodesta Jonnyn kanssa. Silloin harvoin kun Jonny oli ollut kahdestaan Siggen kanssa, tilanne oli yleensä päättynyt katastrofiin. Jonny oli ilmestynyt vanhempainiltaan kännissä ja ajanut spiidipölyissä autoa niin, että Sigge oli istunut takapenkillä ilman turvavyötä. Viime maaliskuussa Veran oli pitänyt käydä hakemassa Sigge erästä bordellista, jonne Jonny oli hänet vienyt, koska tarvitsi lapsenvahtia. Veran oli joka kerta täytynyt jättää omat asiansa sikseen ja rientää hätiin.

Sosiaalipäivystys oli viheliäinen vaihtoehto, mutta Vera ei keksinyt muitakaan keinoja.

– Sigge, hän huikkasi.

– Joo.

– Mentäisiinkö käymään leikkimaassa?

Olohuoneesta kuului nopeaa askelten kopinaa. Sigge ilmestyi ovelle ja katsoi Veraa silmät suurina.

- Oikeestiko?
- Voi olla, että sinun pitää jäädä sinne yhdeksi yöksi. Kunnes iskä tulee. Eli pakkaa laukkuun kaikki lempilelusi.
- Onko varma, että iskä tulee?
- Lupaan sen.

Sigge katsoi Veraa epäilevästi. Sitten hän meni pakkaamaan lelujaan autuaan tietämättömänä siitä, ettei hänen elämänsä palaisi koskaan ennalleen.

3

TOMAS SEISOI luhtikäytävällä asuntonsa ulkopuolella. Ilma oli edelleen painostavan kuuma, mutta alapuolella levittäytyvän Hornsgatanin liikenne oli hiljentynyt. Hän tarkasteli kolmioon johtavan oven nimikylttiä, jossa luki Wolf.

Siinä on meidän nimemme, me kuulumme yhteen, mutta lakkasimme olemasta perhe kauan sitten. Ja syy on yksinomaan minussa.

Oven viereisestä ikkunasta näkyi, että Klara oli parhailaan keittiössä laittamassa lounasta. Tomas työnsi avaimen oveen. Sisällä leijui paistetun sipulin tuoksu. Tomas riisui kengät, kuuli olohuoneesta television kohinaa ja asteli keittiöön. Klara jähmettyi ensin paikalleen ja kääntyi sitten hitaasti ympäri. Hän puristi kädessään spagettinippua.

– Sinun täytyy hakea ammattiapua, Klara sanoi. – Tällainen peli ei enää vetele.

Hän katsoi Tomasta huolestuneen näköisenä. Jauheliha tirsisi pannussa.

– Mitä oikein tapahtui? hän kysyi.

– En tiedä, Tomas kuiskasi. – Anteeksi. Miten lapset voivat?

– Ihan hyvin.

– Saitko ajettua auton kotiin?

Klara nyökäytti päätään miltei huomaamattomasti, nosti vesikattilan kannen ja pani pastan kiehumaan. Hän paineli

spagetit muovikauhalla veden pinnan alle. Tomas rakasti Klaraa. Hän tajusi, että tilanne oli kestämaton – hän ei saanut jättää perhettään tuolla tavoin liikennevaloihin.

– Järjestän kyllä rahat. Haen ne Kristianilta. Hän on minulle velkaa.

Tomas astahti lähemmäs ja kietoi käsivartensa Klaran vyötäisille. Hän veti Klaran lähelleen, ja tämä tuntui rentoutuvan hänen sylissään.

Pöydän takaisessa ikkunassa riippui edelleen joulutähti. Tomas oli luvannut ottaa sen ja kaikki muut joulukoristeet pois jo monen kuukauden ajan. Hän päätti, että hoitaisi asian tänä iltana heti, kun olisi tullut takaisin isoveljensä Kristianin luota.

– Auto on kadun toisella puolella kalastuskaupan edessä, Klara sanoi ja irrottautui Tomaksen otteesta.

Klara alkoi hämmentää jauhelihakastiketta, ja Tomas jäi hetkeksi seuraamaan vaimonsa puuhia. Tomas ajatteli, että hänen pitäisi kattaa pöytä, auttaa Klaraa jollakin tavoin.

– Minä hoidan homman. Me saamme kyllä talon ostettua. Kuulitko? Lupaen sen.

Klara ei sanonut mitään.

Autoon päästyään Tomas asetti jalkansa tunnustelevasti polkimille. Hän silitti kädellään vaihdekeppiä ja ohjauspyörää ja palautti mieleensä, miten autoa ajettiin. Hän meni risteykseen, johon oli hylännyt perheensä aiemmin aamulla, ja kääntyi oikeaan kohti Zinkensdammin urheilupuistoa. Hän vilkaisi pikaisesti jalkapallokentän suuntaan.

Erään kuolleen tytön kasvot nousivat heti hänen mieleensä.

Jokainen kaupunki oli täynnä näkymättömiä hautoja, eikä Tukholma ollut mikään poikkeus. Näkymättömiä hautakiviä oli tullut yhä lisää niiden vuosien aikana, joina Tomas oli työskennellyt rikosylikonstaapelina Tukholman poliisin

»*Murhaajan muistolle* on kerta kaikkiaan viihdyttävä rikosromaani. Sivut kääntyvät kuin itsestään. Tarinan välitöntä poliittista merkitystä ei ole myöskään sivuutettu, mikä tekee kirjasta polttavan ajankohtaisen. Se on yhtä lailla historiallinen romaani kuin nykyaikaa suoraan peilaava.»

SYDSVENSKAN

VUOSI 1994 Ruotsissa oli ikimuistoinen. Kuumana kesänä tunteita kuohuttivat niin jalkapallon MM-kisat kuin joukkomurhaan syylistynyt Mattias Flink. Myös Jugoslavian hajoamissodan vaikutukset tuntuivat yhä Pohjolassa. Sitten Estonia upposi.

Bosnian-sodan traumatisoima YK-sotilas Tomas Wolf on palannut poliisitehtäviinsä. Falunista löytyy kuristettuna nuori nainen, taustaltaan maahanmuuttaja, ja pian pakolaisnaisiin kohdistuvia ja saman kaavan mukaan tehtyjä väkivaltarikoksia ilmenee yhä lisää. Sarjamurhaajan jäljittäminen lankeaa Tomaksen tehtäväksi. Tutkintaa ei todellakaan helpota se, että Tomaksen omat veljet liikkuvat uusnatsiporukoissa, eikä hänen oma taustansakaan ole ihan puhtoinen.

Viharikosten jäljillä on myös rikostoimittaja Vera Berg. Sisukkaasti hän etsii jymyuutista, jolla pelastaisi työpaikkansa. Vera joutuu kiristyksen uhriksi ja rahavaikeuksiin, mikä suistaa hänet epätoivoisiin tekoihin. Eikä entinen poikaystävä moottoripyöräjäjengiläisineen jätä häntä rauhaan.

